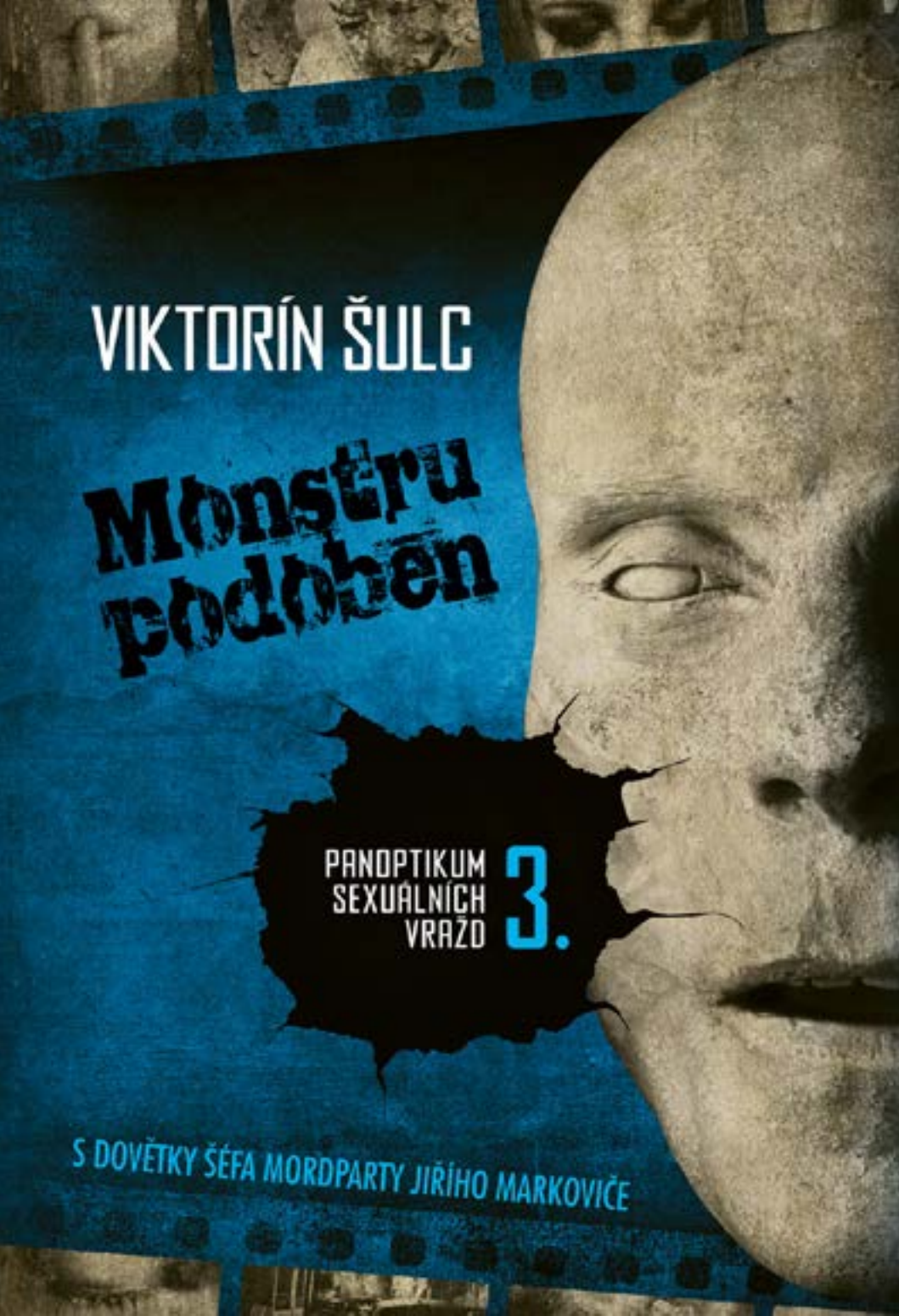

VIKTORÍN ŠULC

**Monstru
podoben**

PANOPTIKUM
SEXUÁLNÍCH
VRAZD **3.**

S DOVĚTKY ŠÉFA MORDPARTY JIŘIHO MARKOVIČE

VIKTORÍN ŠULC

**Monstru
podoben**

Monstru podoběn

VIKTORÍN ŠULC

PANOPTIKUM
SEXUÁLNÍCH VRAŽD

3.

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Viktorín Šulc, Jiří Markovič, 2019, 2025

Photos © Vlasta Luťanská, Pavel Šmejkal a archiv autora, 2019, 2025

Cover © Lukáš Tuma, 2019, 2025

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2019, 2025

ISBN 978-80-278-0235-7 (print)

ISBN 978-80-278-1552-4 (ePub)

ISBN 978-80-278-1553-1 (mobi)

ISBN 978-80-278-1554-8 (pdf)

Jekot a tma... Když ho sem tenkrát přivezli, do Státní nemocnice pro duševně choré zločince, vnímal jen temnotu a hlasité ječení. Tma vládla v jeho nitru, tam, co se vždycky ukrýval před skutečným světem. A jekot? To byly hlasy zlých duchů. Snažili se ho v oné tmě najít, dotírali na něj hrozbami.

Robert Bloch, *Psycho II*

Přišly dny vyšetřování, kdy se v případě zdánlivě nic nedělo. Dny plné ničeho... Dny jako zaběhnutí psi.

HBO, *Temný případ*

Sny o krvi... Ale které jsou ty pravé?	9
Krok do tmy	38
Slečna Smrt.	107
Vražda přes kopírák	177
Hračky v koutě	209
Tajemství vyhaslých očí	279
Lovci osamělých dívek	322
Balada o mrtvých a studni	384
Místo modliteb rdousil	417
Vražda kvete v každém věku	494

Sny o krvi... Ale které jsou ty pravé?

„Ve zlomku vteřiny jsem si uvědomila, že přesně ví, jak musí moje hrdlo zmáčknout, aby mě rychle ochromil. Byl to rychlý, účinný hmat, rázem jsem nemohla křičet ani dýchat... Všechny věci, které mi upadly na zem, nechal bez povšimnutí. Neměl ani snahu mě svlékat nebo něco podobného... Já jsem přesvědčena, že mu šlo jen o to, aby mě zabil. Co by dělal pak, až bych byla mrtvá – kdo ví?“

(z výpovědi jedné oběti sériového sexuálního predátora Olexandra Kravze)

„Nejde o primárně agresivní osobnost. Přítomnost strukturované sexuální deviace neprokázána... Velmi jsme zvažovali přítomnost specifické sexuální agresivity nebo sadismu, neboť stíhaná trestná činnost – opakované napadení mladých neznámých žen s vynucenou sexuální interakcí – k tomu dává předpoklady. V sexuální anamnéze stejně jako při opakovaném PPG vyšetření jsme však nezjistili nic, co by pro tuto sexuální úchylku svědčilo... Nezjišťujeme ani přítomnost typických sadistických rituálů.“

(z forenzního posudku zkoumání duševního stavu Olexandra Kravze)

Vítejte!

Panoptikum sexuálních vražd pro vás, vážení návštěvníci, otevírá už třetí tajemnou, hrůzyplnou – a především – tragickou chodbu!

Má název MONSTRU PODOBEN.

Zhruba tři desítky zajímavých případů čekají na čtenáře nového dílu:

Mimořádné – v pravdě monstrózní – kriminální kauzy, především z období konce minulého století, nás zavedou k prázdninovému

školnímu hřišti, ale také na největší pražský hřbitov, kde mezi vznešenými, byť omšelými patricijskými hrobkami *jaksi přebývá* jedna mrtvola. Čerstvá mrtvola.

Dále na střechu věžového domu, kam zdánlivě nemá nikdo přístup – pravda, s výjimkou neznámého vraha...

Rovněž do sklepa, samozřejmě i do lesa a také ke studnám, které zdaleka neobsahují jen čistou vodu.

Budeme se pohybovat v blízkosti důvěryhodně vystupujícího postaršího muže, bezmocně ťukajícího kolem sebe bílou holí. Může slepec vraždit?

Možná budeme překvapeni, jak dojemné, vstřícné či intimní inzeráty si dokáží vyměnit lidé pobírající už drahá léta starobní důchod. Někdy to ovšem končíva kalhotkami obtočenými a utaženými kolem milenčina hrdla.

Není divu, že dopad a rozměr několika vražd, zařazených do tohoto svazku *Panoptika* – v dobré víře o naprosté výjimečnosti a výlučnosti kauzy – zhodnotili novináři, ale i mnohem uvážlivější kriminalisté či soudci:

„Tento čin nemá obdoby.“

Svým způsobem měli dotyční lidé pravdu: Tyto vraždy skutečně nemají v historii analogického souputníka. Jsou a nejspíš navždy – doufejme – zůstanou děsivým originálem.

Kdo ale přesně změří a propočítá příslušnou porci bestiality, monstroznosti a šoku veřejnosti?

Lze vůbec sestavit žebříček zvrácenosti?

Scéna zločinu připomínala horor

„Zdání klame.“

O šalivých dojmech prvního pohledu často hovořil slavný psychoanalytik Carl Gustav Jung. Stará čtenářská vzpomínka mi zase napovídá, že obdobně se vyjádřil i Léon Clifton, v řadách obecného čtenářstva kdysi tak oblíbený soukromý detektiv.

Zdání klame... Ostatně Cliftonův ryze moderní a autentický „kolega“, policejní vyšetřovatel z masa a kostí, konstatuje cosi velmi podobného:

„Nikoli všechno, co vypadá jako sexuální vražda, sexuální vraždou doopravdy je!“

V minulém díle *Panoptika* tak se skepsí zkušeného praktika prohlásil šéf severomoravské mordparty plukovník JUDr. Luboš Valerián, Ph.D. Šlo vlastně o leitmotiv jednoho z jeho vydařených epilogů.¹

Připomenul v něm kauzu ze září 1988, kdy v Ostravě-Porubě objevili ranní chodci poblíž školního hřiště, v křoví mezi stromy, zkrvavené a zohavené ženské tělo, spočívající v bizarní poloze.

„Byl to ostatně šok i pro zkušené kriminalisty z výjezdové skupiny. Podle pozdějšího pitevního protokolu neslo tělo jedenáct bodných a řezných ran...“

Všechny měly vitální charakter – na rozdíl od posmrtného poranění při odříznutí levého prsu, oddělení vnějšího genitálu či rozsáhlé řezné rány ve stydké krajině. Odříznuté části ležely pohozené na místě činu, nedaleko od těla mrtvé ženy.

Nešlo jen o způsob zohavení, i další podoba místa nálezu vypovídala jasně, že máme před sebou vraždu spáchanou sexuálním deviantem nejhrubšího zrna.

Zcela nahá žena ležela na zádech, se široce rozpaženýma rukama, nohy měla zvednuté pod úhlem 45 stupňů a opíraly se v jakoby lascivní, nastrojené póze o spodní větve okolního křovinatého porostu.“

Tolik rozehraní situace. Analogicky nám mohou předchozí řádky připomenout brněnský mord z ledna 1981, spadající do kauzy pětinasobného sadistického vraha Ladislava Hojera² (nahá oběť, poškození těla v oblasti prsou a genitálu), nebo ještě mnohem starší

¹ Viz *Panoptikum*, 2. díl, *Na první pohled...*, str. 561, resp. L. Valerián, V. Šulc: *Bratrstvo tajných hrobů*, Nakladatelství Epoque 2006 a 2012.

² Viz *Panoptikum*, 1. díl, kapitola *Holky pod kytky*.

kauzu Svatoslava Štěpánka³ z Roudnice nad Labem, umanutého na ženské prsy.

Dopřejme si malé *opáčko*:

Nezaměstnaný zahradník usmrtil v dubnu a květnu roku 1936 tělnatou mlékařku i mnohem mladší a hubenější studentku: „Oba prsy Třískové jsem odřízl v jednom kuse, zajímalo mě, jak vypadají zevnitř... Taky Jiřině Šťastných bych je odřízl, chtěl jsem prozkoumat, jak vypadají prsy mladé ženy.“

Na rozdíl od Štěpánka nepředstavoval sklenář Hojer *vědecký* typ. Řešil věc jinak, měl totiž kanibalské sklony. Asi po týdnů odříznuté kusy těla z brněnské oběti vytáhl ze své ledničky v pražském Motole, uvařil ve slané vodě a část snědl s dopomocí ostré francouzské hořčice a křenu. „Byl jsem na to zvědavěj. Ale žádněj pošmak to nebyl.“ Rozmrzele, jakoby v záchvatu podivného estétství, vyhodil do kontejneru použitý hrnec...

Dva historické případy z minulého století patří v rámci našeho vyprávění k těm nejotřesnějším. **Jak k nim přináleží – nebo naopak – jak se vymyká „epilogová“ kauza z Ostravy-Poruby?**

Nakonec se ukázalo, že mord zapříčinila opilecká hádka dvou bývalých partnerů: Čestmír Kusý ubodal loveckým nožem exmanželku Zdenu. Když zjistil, že žena je mrtvá, přesně řečeno, že jejím usmrcením vykročil směrem k dlouholetému kriminálu, pomstil se oběti drsným zohavením jejího těla v intimních partiích.

Kusý, explozivní psychopat s tak silnými afekty agrese a zuřivosti, že laikům v jeho okolí to připomínalo až mráкотné epileptické záchvaty, nebyl sexuální deviant. Svůj čin postupně popsal v pěti čím dál hloupějších a neuvěřitelnějších verzích, vždy se však opakovala jedna věta:

„Měl jsem před očima mlhu...“

Před devatenáctiletým trestem ho rozhodně neuchránila.

³ Viz Panoptikum, 1. díl, kapitola *Dům hrůzy*.

Ta kreatura musí být dopadena!

Zdání klame, konstatuji ještě jednou.

Paradox v rozporu prvního dojmu a později zjištěné reality se mi totiž při práci na třetím panoptikálním díle připomněl několikrát:

Pachatel, který mlátil kuchyňskou paličkou na maso do hlavy nezletilou dívku a následně ji ubodal nožem, nebyl sadistický pedofil.

Vyslečená mrtvola zardoušené ženy, která se v minulosti profesně stýkala s psychicky narušenými a deviovanými jedinci, nepředstavovala oběť sexuálního agresora.

A do třetice?

„Lidská kreatura, která tu vraždila, musí být dopadena,“ s patřičnou dávkou zloby procedil mezi zuby člen policejní výjezdové skupiny.

Emoce ostříleného kriminalisty byly pochopitelné, polonahá mrtvolka nezletilého chlapce měla ústní dutinu zasypanou pískem, úchylnost zločinu bizarně dekorovala bílá houba pečírka, ležící těsně vedle rtů oběti...

S vyděšenou veřejností zacloumaly značné emoce! A jaká byla realita? Ne, úlevu rozhodně nečekejme...

Třebaže se nejednalo o sadistický zločin, po rozkrytí pachatelových pohnutek hrůza ani trochu nevyvanula. Jen se k ní přidal smutek z toho, kam až společnost dokázala poklesnout, jak bedrný je *modus vivendi* některých jejích členů, bez ohledu na věk.

Jednu dosti košatou poučku si však musíme pro čtení dalších stránek této knihy vštípit do paměti:

Leckterá bestiální vražda může obsahovat efektní, nicméně klamný barvotisk sexuální úchyly, ponejvíc sadismu.

Umí zasvítit jako bludička nad bažinou. Snadno dokáže – aspoň zpočátku – svést ošáleného poutníka ze správné cesty!

Jenomže...

Omyl, vzniklý až hororovou atmosférou místa činu ve školní zahradě, která zkreslila primární pohled přítomných kriminalistů, je snadno k pochopení.

Jak si ale vysvětlit zarážející rozpory provázející kauzu vysoce nebezpečného sadistického predátora Ukrajince Olexandra Kravze?⁴

Konkrétně šlo o rozdílná stanoviska znalců zkoumajících a hodnotících duševní stav pachatele, který na území hlavního města v rozmezí necelých dvou měsíců spáchal – citujme obžalobu – jednu vraždu, pět pokusů vraždy a několik znásilnění, resp. loupeží.

Jak si odlišnost expertiz vysvětlit?

Pachatelé dobra

Na první pohled můžeme konstatovat, že od roku 1990 práva obhajoby neustále posilují.

Je nabíledni, že advokátská lobby v parlamentu (a na ministerstvu spravedlnosti) od devadesátých let minulého století nezhálela – a nezhálí.

Navíc se vždycky najde v poslanecké sněmovně či senátu pár intelektuálsky založených *pachatelů dobra*, kteří sice danému problému zas tolik nehoví, o to víc jsou upřímně přesvědčeni, že napomáhají Lidským Právům.

Děje se tak za spokojeného mručení vždy spolehlivě přihlouplých pseudohumanistů. Ani jednům, ani druhým nejde o spravedlnost, natož o bezpečnost takzvané slušné většiny obyvatelstva... Takové pojmy se totiž s jejich vnímáním světa často a příkře míjejí!

Internovat včas duševně nemocného člověka, který je postupem času víc a víc nebezpečný svému okolí? *Jaká hrůza!*

Eliminovat dostatečně rychle sexuálního devianta, který v naplňování svých zcestných tužeb očividně přitvrzuje? *Jaká nespravedlnost!*

Zatímco logicky uvažující, ale mlčící majorita to považuje za normál, paladinové svérázné humanity začnou rázem bít v médiích na poplach:

Nekriminalizujte nemocné lidi! Zasluhují ohled, léčbu, nikoli zavržení!

⁴ Viz Panoptikum, 3. díl, kapitola *Místo modliteb rdousil*.

Pokud se jich zostra zeptáte, co zasluhují mrtvé oběti jejich chráňců, nafouknou uraženě obličej – ale stejně je nezvikláte...

Je přece o tolik vznešenější bojovat za práva minorit, jedno jestli obskurních či problematických!

Nenávist z něj přímo číselá

V našem soudnictví jsme si už také zvykli na příkrou protichůdnost znaleckých posudků.

Již ani neudivuje, nanejvýš hořce rozesměje, když jedny expertizy vyznějí „zcela jasně“ ve smyslu obžaloby, druhé málokdy zaprou, že si je zaplatil sám obžalovaný.

Nic takového se ovšem v případě stavebního dělníka Kravze neodehrálo. První garnituru znalců nominoval vyšetřovatel, druhou soudce, když prostudoval trestní spis. Sterilita prvního „negativního“ posudku, citovaného v úvodu tohoto Prologu, totiž bila do očí!

Jistě, pachateli šlo primárně o peníze, o majetkový prospěch. Tím taky pokaždé začínal... Jenomže surovost a neúcta k lidskému životu, násobená jakýmsi velmi drsným, sexuálně sadistickým *bonusem*, ze stránek vyšetřovacího spisu přímo přetékala:

„Měla jsem z něj strach. Bála jsem se ho, choval se jako gauner, nenávist z něj doslova číselá,“ vypověděla další z jeho obětí.

A co konstatovala žena, která ze strachu o svůj život přeplavala březnovou Vltavu?

„Jako by mu bylo divné, že pořád žiju, rdousil mě, mlátil mne pěstmi do hlavy, chtěl mi zlomit vaz. Nejméně dvacetkrát mi řekl, že mě zabije. Znělo to tak přesvědčivě, že jsem nakonec do té Vltavy šla.“

Jak je možné, že znalci hned napoprvé neklasifikovali Kravze jako devianta, jako sadistu?

Jsem přesvědčen, že čtenářský prožitek z této mimořádné kriminální kauzy bude zajímavý i poučný!

Takoví jsme byli...

Vraťme se ještě k případu starému více než třicet let. Jde vlastně o jakýsi justiční seriál s genezí v osmdesátých letech minulého století, který průběžně ožíval a ožívá, soudně i mediálně, v půli devadesátých let, pak v roce 2000 – a znovu v roce 2017.

Klíčovou roli, kromě sporného sexuálního devianta a nesporného zločince a násilníka, v něm sehrála tehdejší prezidentská kancelář.

Disident Václav Havel představoval pro společnost morální autoritu. Jako umělec světové proslulosti měl v boji s tupým, zato mstivým komunistickým režimem o něco ulehčenější situaci – aspoň ve srovnání s méně známými, v podstatě anonymními „podvratnými živly“, působícími v okresních městech či na venkově.

Nicméně o jeho statečnosti a odvaze nelze pochybovat, stejně jako o správnosti, že právě na něho padla v prosinci 1990 prezidentská sudba.

Jenomže... Jenomže!

O tragické nesmyslnosti Havlovy generální amnestie z počátku roku 1990, hraničící s trestným činem obecného ohrožení, jsem se několikrát zmínil v minulém díle.

Dnes dodám, že prezident Havel neměl pokaždé štěstí na lidi kolem sebe. Že pod vlajkou humanity a nápravy totalitních poměrů nechal volnou ruku jedincům, kteří si takovou výsadu rozhodně nezasluhovali.

Konkrétně mám na mysli JUDr. Janu Chalupovou, dámu nebezpečně prodchnutou pseudohumanismem. Bohužel taky někdejší důležitou pracovníci Kanceláře prezidenta, přesně vzato ředitelku odboru pro styk s veřejností, zabývajícího se mimo jiné žádostmi o milost.

O drsně káravém, až řvavém vystoupení paní Chalupové před nastoupeným „poddanským“ kolegiem znalců z odvětví soudní psychiatrie, sexuologie a psychologie – pod jednotícím heslem „Sloužili

jste totalitě, máte špinavé ruce i pověst!“ – se nejspíš ještě dnes vyprávějí za dlouhých seminárních večerů historky.⁵

Dnes už s úsměvnou úlevou... Ovšem v devadesátých letech paní doktorka Chalupová ráda pouštěla hrůzu. Moc ráda! Taky na to měla *gebír*!

A co *právo na omyly*?

Jaký podíl měla tato žena na restartu zločinecké dráhy Zdeňka Rangla (narozen 1968)?

Mateřskou výchovou ke kriminálu

„Sny o krvi mívám dost často. Zdálo se mi třeba, že jsem šel do cukrárny pro kafe. Lidi mi nadávali, že předbíhám frontu. Tak jsem vzal kuchyňskej nůž a vrazil jsem ho do jednoho po druhým v tý frontě. Byli v ní muži i ženy, teklo hodně krve.“

Tato upřímná slova pronesl v roce 1986 pozoruhodný delikvent Zdeněk Rangl.

Dosti smutná, každopádně mezinárodně platná poučka o nevhodné, špatné, či dokonce katastrofální rodinné výchově, kterou v dětství prošli mnozí „proslulí“ zločinci, platila i v jeho případě.

Na Zdeňkově výchově se podílela především matka, a to způsobem značně otřesným. Alkoholička, která si každou chvíli přivedla domů nového *strejdu*, měla zřejmě sadistické vlohy.

Jedna z příbuzných vypověděla na policii, že malého Zdeňka matka zmlátila tak, až se podělal. Poté mu nacpala výkaly do úst a zbila ho znovu...

⁵ Forenzní psychologka Štěpánka Tůmová mi s odstupem času řekla: „Doktorka Chalupová několikrát zopakovala, že Rangl není zločinec, že se jedná o *nehlazené dítě*. Musím říci, že se tenhle termín v naší branži ironicky vžil a několikrát, když do bohnického pavilónu číslo 17 přivezli nějakého pachatele mimořádně brutálního zločinu, říkali jsme: *No jo, další nehlazené dítě*...“

Není divu, že v psychice beztak už živého a zlobivého kluka se cosi nenávratně zkrivilo. Jako školák byl Rangl svými lumpárny pověstný. Vůči spolužákům se choval agresivně, dopouštěl se rozsáhlé majetkové trestné činnosti.

Choval se jako pravý suverén, se zlodějny si nedal pokoj ani po dosažení trestní odpovědnosti. Poprvé stál před soudem v říjnu 1983, pouhých pět měsíců po svých patnáctých narozeninách. Tehdy ještě vzala justice ohled na nízký věk obžalovaného, *zlobivý* kluk dostal milosrdné dva roky podmíněně.

Jenomže neobstál, přesně řečeno na podmínku zvysoka kašlal a kradl dál. Takže si v červenci 1984 vyslechl další soudní verdikt: úhrnný, už nepodmíněný trest odnětí svobody v délce tří roků. K jeho výkonu Rangl putoval do Nápravně výchovného ústavu pro mladistvé v Libkovicích.

Ani v kriminále se člověk neschová před následky svých činů. Těch lumpáren nakonec vyplavalo na Rangla ještě víc. Skončila doba hájení, nebylo proč váhat ani otálet, natož šetřit zpupného frajířka...

V únoru 1985 si mladík vyslechl verdikt nového *flastru* – tři a půl roku! Spolu s prvním trestem to už dohromady dělalo pět a půl roku kriminálu.

Kladivo a tužka

Na pracovišti zvláštního oddělení nepanovala dne 23. dubna 1986 dobrá nálada. Třem mladistvým vězňům hodnotili vězeňští dozorcí pracovní výkon kolektivně – a byl to právě Rangl, kterému se nedařilo plnit normu.

Tvrdě se pohádal s dalším libkovickým spoluvězněm Martinem E., a vyhrožoval mu dokonce smrtí. Další mrzutost znamenalo, když během polední přestávky svorně prošmejdlili tři cely v bezvýsledné snaze najít a ukrást dalším mladým trestancům cigarety.

Nikotinový *absták* zřejmě zadělal na nový svár. Hádka, kdo na koho musí dělat, propukla znovu a Rangl ji tentokrát řešil několika ranami

pěstí do Martinova obličeje. Když napadený mladík upadl, kopl ho Rangl několikrát nohou v pracovní obuvi do obličeje.

„To mě radši doraž kladivem!“ řval bolestí Martin.

Inspirativní slova! Rangl se věru nenechal dlouho přemlouvat. Okamžitě uchopil kladivo o váze 1,5 kg a zezadu udeřil soupeře vší silou do hlavy. Martin spadl v bezvědomí na břicho a z hlavy mu tekla krev.

Další z přítomných vězňů chtěl přivolat signalizací pomoc. Ale Rangl mu pohrozil kladivem: „Jestli to uděláš, skončíš stejně jako on!“ Signalizační tlačítko zmáčkl až po dlouhé chvíli sám Rangl.

K jeho překvapení ovšem Martin nezemřel. „Fakt jsem si myslel, že je už po něm,“ doznal později násilník. Když se krátce po činu převlékal za dozoru vězeňské ostrahy z montérek do tepláků, nikomu neušly čerstvé známky Ranglovy poluce.

„Jo, je možný, že se mi to stalo, když jsem ho bacil. Nikdy předtím jsem takový pocit rozkoše nezažil. Šlo mi o to, vidět ho krvácet a chcípat. Tryskala mu krev z pusy, z nosu, a když mu začala stříkat zezadu z hlavy, bylo mi dobře u srdce i celkově. Jako by ze mě spadlo deset kilo.“

Lékařská zpráva konstatovala, že Martin F. utrpěl mj. tržnězhmožděnou ránu na temeni hlavy o délce 5–7 cm, otevřenou vpáčenou zlomeninu temenní kosti velikosti 3 × 4 cm, prolomenou do hloubky 1,5 cm, stejně tak zlomeninu spodní čelisti.

Rangl, coby čerstvě obviněný z pokusu o vraždu, putoval do pražských Bohnic, aby se tu podrobil psychiatrickému, psychologickému a sexuologickému zkoumání.

Blbeček ze všech nejvhodnější

Od svého příchodu na pavilon č. 17 terorizoval Rangl slabší jedince. Jeho jednání vyvrcholilo 11. srpna 1986. Odvedl spoluvězně Oldřicha M. (narozen 1947) do rohu cely a zde ho srazil na zem. Když nešťastník, trpící podle všeho intenzivní vazební psychózou, ležel na zádech, bodl ho Rangl špičatým hrotem ořezané tužky do levého oka.

Ani tentokrát nepopíral při následném výsledku svou sadistickou motivaci:

„Měl jsem den předtím sen o krvi a chtěl jsem mít zase ten pocit rozkoše, jako když jsem vzal toho kluka po hlavě kladivem. Slyšel jsem, že oko vede přímo do mozku, a tak jsem se rozhodnul, že někoho bodnu do oka. Tenhle blbeček mně připadal ze všech nejvhodnější, s nikým nekomunikuje a neklade odpor.“

Když tužku po prvním bodnutí vytáhl, očekával, že poteče krev. Netekla. Tak bodl znova. Ani tentokrát neuviděl svou oblíbenou červenou – a zažil citelné zklamání.

„Nepocítil jsem úlevu jako předtím v Libkovicích,“ řekl psychiatrům. Na otázku, zda si připadá jako člověk nebezpečný pro lidi kolem sebe, odpověděl: „Každej přece dělá, co jemu dělá dobře. Někdy je to na účet druhého.“

Znalecký posudek PhDr. Štěpánky Tůmové ze srpna 1986 zmiňuje slabě průměrný intelekt se zachováním všech základních psychických funkcí bez poruchy. Osobnost obviněného je psychopaticky strukturována mj. s rysy nezdrženlivosti a afektivní výbušnosti s asociálními a agresivními sklony. V sexuální oblasti je zřetelná patologie.

Tyto poznatky můžeme doplnit citátem psychiatrů MUDr. Jana Huberta a MUDr. Věry Kodešové z října 1986: „Obviněný je osobností s polymorfně psychopatickými rysy, u které je zároveň zjišťována sexuální deviace typu agresivního sadismu. Rozpoznávací schopnosti byly zachovány, ovládací sníženy ve smyslu zmíněných poruch podstatně.“

Rituál s masivním krvácením

Připomeňme si několik dalších Ranglových citátů, rozhodně stojí za pozornost:

„V těch Libkovicích je to hrozné, ti mladiství jsou zmrdi zkurvení... Vzal jsem tam kluka kladivem do hlavy, zhnusil se mi, zhnusili se mi všichni, chtěl jsem je pozabíjet.“

Co plány do života?

„Žádný nemám, dostanu trest smrti. Já těch lidí pozabím víc a budu je zabíjet tak dlouho, dokud mi nedají špagát. Aspoň pět nebo deset jich zabiju, kladivo nebo nůž si vždycky seženu. Když ne, uškrtním je.“

Měl by se léčit? „Ono to v kriminále není špatný. Má být člověk tady, nebo v blázinci.“ Je mu obětí líto? „Není. Vlastně je mi líto, že ten libkovičák přežil.“

Podle výpovědí spoluvězňů z NVÚ či pacientů z přísně střeženého bohnického pavilonu vyhrožoval Rangl smrtí kdekomu, ať už ranami kladivem, či uškrcením drátovým okem, které si skutečně zhotovil.

Nejvíce, zdálo se, si oblíbil útok na oči oběti: „Vypíchnu ti oči. Vyloupnu ti oči,“ sliboval nenávisťně lidem ve svém okolí. Jako pracovní nástroj mu měla posloužit třeba i zlomená násada od koštěte s dlouhými ostrými třískami.

Trest, zvýšený o dalších šest a půl roku, si Rangl odpykával na Borech. Ovšem ani tady se jeho pobyt neobešel bez incidentu. Dne 16. srpna 1988 zaútočil zezadu proti hrdlu jednoho ze spoluvězňů žiletkou. Naštěstí zasáhl další trestanec a útok tak skončil *jen* krvácivým zraněním. Rangl opět zdůvodnil svou agresi sadistickými sny a touhou vidět téci krev.

V souvislosti s dalším trestním řízením došlo v říjnu 1988 k vypracování nového posudku MUDr. Pavlem Zemkem, CSc., a MUDr. Karlem Hynkem, CSc. Odborníci v něm hovoří – v souladu s předchozími znalci – o Ranglově vysoké společenské nebezpečnosti, o jeho polymorfni psychopatii s dominující agresivitou a rozvíjející se sexuální deviaci ve smyslu agresivního sadismu:

„Napadení člověka a jeho znehybnění, spojené s mohutným krvácením oběti, znamená pro něho preferovaný rituál.“

Ranglovo IQ se teď pohybovalo v hodnotě slušného průměru 99 bodů. Při falopletysmografickém vyšetření reagoval dvakrát kladně na snímky zkrvavených a zohavených ženských těl. Ovšem

s komentářem: „Ženský jsou mi celkem lhostejný. Nůž bych chtěl bodat spíš do chlapa. Ženská by mi posloužila až jako náhradnice.“

Podle téhož posudku Rangl věděl, čeho se během svých násilných útoků dopouští, jeho schopnost ovládnout se byla ovšem v okamžiku agrese podstatně snížena. Možnost resocializace označili znalci za krajně problematickou.

Rangl odešel od soudu s trestem osmi roků a putoval mezi nejtěžší zločince do Valdic. Využil svého práva a odmítl dát souhlas ke kastraci, od prosince 1988 pobýval v samovazbě – pro nevypočitatelnost jeho agresivity se ho báli i nejdrsnější kriminálníci.

Dobry člověk ještě žije

Prezidentova amnestie v roce 1990 umazala Ranglovi rok z trestu. To ho povzbudilo, nepochybně se taky poradil s někým z osvědčených, kteří tehdy v houfném počtu navštěvovali věznice. Zkrátka a dobře – v roce 1993 požádal prezidenta Havla o milost.

Ta šla zákonným postupem nejprve na ministerstvo spravedlnosti, které – mimo jiné i na základě citovaného znaleckého posudku o zkoumání duševního stavu – milost nedoporučilo.

Kancelář prezidenta ČR názor ministerstva ignorovala.

Ještě pohrdavěji reagovala na rozpaky pracovníků generálního ředitelství Vězeňské služby ČR: Prý jde o pouhý názor úředníků, kteří nemají k věci co říct, a Zdeňka Rangla ani v životě neviděli.

To už se přirozeně začaly o kauzu zajímat sdělovací prostředky. JUDr. Jana Chalupová vysvětlila blahosklonný postoj k Ranglově kriminální dráze tím, že v jejich kanceláři disponují „řadou poznatků od spolehlivých lidí z terénu“.

Rangl se prý stal obětí represivního systému, bachaři se na něho zaměřili víc než na jiné vězně a k agresi ho v podstatě dohnali.

Odkud získala paní Chalupová tyto informace? „Nemohu prozradit, odkud to vím. Ale vím to,“ řekla tehdy. Podařilo se zdolat i překážku nejtěžší – totiž expertizu o zkoumání duševního stavu,

především jejich jednoznačně chmurný názor na možnosti Ranglovy resocializace.

Stalo se totiž něco – tehdy – hned tak nevídaného!

A) Rangl si nechal vypracovat na vlastní náklady nový posudek.

B) Kancelář prezidenta si dovolila zatajit obsah i autora nového posudku a spokojila se s konstatováním, že je úplně odlišný od posudku předešlého:

„Rangl svou sexuální úchylku jen simuloval, toužil dostat se z vězení i za cenu umístění do psychiatrické léčebny. Nechal si prý proto poradit od jakéhosi protřelého recidivisty, aby podle jeho rad obalamutil experty,“ s nedbale tajeným uspokojením zaznělo z Hradu.

Sám Rangl najednou prohlásil, že si při někdejším vyšetření na falopletysmografu nevíšimal fotek zmasakrovaných a zkrvavených žen, koukal jinam a myslel na sex s hezkou dívkou...

Nesmysl? Hloupost? *To je blbý, to se bude líbit*, hlásal kdysi klasik českého humoru. Taký že ano! Po Ranglovi to opakovaly mnohé hlavy pomazané... I vyřčená pitomost může posloužit jako argument.

Ochránce nebohých

Byl bych špatný reportér, kdybych navzdory tajnůstkářství JUDr. Chalupové a spol. velice rychle nezjistil, že klíčový posudek vypracoval k datu 23. prosince 1993 někdejší poslanec a dodnes činný a odborně uznávaný sexuolog doc. MUDr. Jaroslav Zvěřina.

S mnoha názory tohoto jistě erudovaného pána – publikovanými v médiích – bych vřele souhlasil. V laskavosti *gardu nazírání* na Zdeňka Rangla nikoliv.

Kontraposudky ve prospěch obžalovaných zhotovuje pan docent i nadále, není to věru naposledy, co se s jeho jménem v panoptikální pentalogii setkáme. *Ochránce nebohých* – tak jsem mu podle titulu jedné brilantní fikerovky začal přezdívat...

Jak zněly citace z páně Zvěřinovy tehdejší expertizy ke kauze Rangl?

„Posuzovaný je osobou s anomálními povahovými rysy – podpořenými dlouholetým vězněním od mladistvého věku a předcházející ochrannou ústavní léčbou – ve smyslu sociální maladaptace a impulzivnosti.

V době vyšetření se ovšem jeho osobnost adaptuje již lépe. Došlo k nespornému vyzrání, rozvíjeji se i vyšší sociální zájmy, chová se také klidněji.“

A co sexuální deviace, tolikrát konstatovaná předchozími znaleckými posudky?

„Sexuálně deviantní motivaci deliktů, kterých se posuzovaný dopustil na mužích – spoluvěznicích, lze považovat za vysoce nepravděpodobnou. Pokud bychom ji připustili, pak musíme považovat za možné, že sexuálně deviantní tendence v průběhu dospívání a sociosexuálního zrání byly potlačeny...“

V současném zdravotním stavu nebyly zjištěny takové duševní poruchy nebo sexuálně deviantní tendence, které by explorační či nily nebezpečného pro pobyt na svobodě. Vysvětlení o předchozím předstírání deviace je věrohodné.

Určité problémy se sociální adaptací muže, který je od mládí žalářován, lze jistě předpokládat. Sotva je však může pomoci preventovat psychiatrické nebo sexuologické léčení.“

Znalec Zvěřina dále uvedl, že Ranglovo vyšetření PPG prokázvalo především enormně vysokou sexuální vzrušivost, přičemž jeho sexuální orientace je zcela nepochybně heterosexuální.

Možnost, že by posuzovaný preferoval sexuálně agresivní podněty před podněty erotickými, ovšem neagresivními, považoval autor expertizy za rozhodně vyloučenou.

Již prokázaná heterosexuality – tvrdil dále docent Zvěřina – zpochybňuje údaje, že by těžké agresivní delikty vůči spoluvězňům mužům byly motivovány sexuálně.

„Dalo by se možná i spekulovat o jakémisi *krevním fetišismu* vzhledem k opakujícím se údajům, zmiňujícím Ranglova vyjádření,

že *toužil vidět téci krev*. Ovšem taková deviace by se především projevovala opakovanými pokusy o získání vytouženého podnětu, například nepříliš těžkými, ale krvácivými zraněními sebe a jiných osob.“

Konec citací...

Téměř o rok později, 13. prosince 1994, byl Ranglovi prezidentem Havlem prominut dosud nevykonaný zbytek trestu s podmínkou, že v příštích sedmi letech se propuštěnec nesmí dopustit jakékoli trestné činnosti.

Z kriminálu se přestěhoval do psychiatrické léčebny, z vězně se stal pacientem. „Společnost není ohrožena, vždyť Rangl bude v rukou lékařů,“ mínila chlácholivě Jana Chalupová.

Návrat bez fanfár

Jaká byla holá skutečnost?

Prezidentská kancelář připravovala Ranglovo propuštění na svobodu, samozřejmě v úzkostlivé snaze o naprosté vytěsnění nežádoucího mediálního zájmu.

V dubnu 1996 byl Rangl přeložen na Psychiatrickou kliniku Fakultní nemocnice v Hradci Králové. Další znalecký posudek se už měl vyjádřit k ukončení ochranné ústavní léčby, v této souvislosti zní jistě zajímavě – tehdy aktuální – pasáž ze zprávy o sexuologickém vyšetření pomocí PPG, vypracovaná PhDr. Alešem Kolářským, CSc.:

„Je přítomna anomálie, která je toho času třeba neaktualizovaná, potenciálně je však závažná. Spočívá v chybění rušivého účinku antierotických podnětů (například krvácejících zranění nebo znetvoření) na evokaci sexuálního zájmu.“

Jinak řečeno, v běžné lidské (mužské) normě brání krev, zranění, či dokonce mrtvý ženský objekt nástupu sexuálního zájmu. To se však u Rangla nepodařilo prokázat.

Aleš Kolářský pak završil svou zprávu těmito varovnými slovy:

„Není-li tedy u něho přímo nenormální preference, existuje aspoň chybění oněch normálních averzí.“

Nicméně 8. října 1996 došlo ke změně ochranné ústavní léčby na ambulantní. Delikvent se tak po dlouhé řadě let znovu ocitl na svobodě. Bývalý kurátor Přemysl Fousek sehnal svému chráněnci byt i zaměstnání.

„Znali jsme se od roku 1992. To, jak jsem ho vnímal já a další moji kolegové, se zcela lišilo od tehdy vypracovaných znaleckých posudků. Byl jsem to já, kdo dal první podnět k udělení milosti.

Jistě, Rangl těžko navazuje vztahy a kontakty s lidmi, taky zažil jen velice málo pozitivních zkušeností. Velmi těžko taky zvládá obtíže běžných životních situací.

Svou osobností se z vězeňského prostředí ovšem vymykal, za patnáct let věznění nebyl tetován, nepije, nefetuje, svou celou neměl nikdy vyzdobenou sadistickými nebo pornografickými materiály.“

Rangl nastoupil jako uklízeč v metru, ale brzy přestal do zaměstnání docházet. Exkurátor Fousek vyslovil domněnku, že Ranglovi se zajíдалy posměšky od lidí v novém pracovním kolektivu.

Ještě pravděpodobnější ovšem je, že profese uklízeče logicky nemohla Ranglovi přinést takový přísun financí, aby jimi utišil touhu vynahradit si dlouhá léta odříkání. Ale především:

V kriminále měl svou aureolu, byť drsnou a silně chmurnou. Ovšem na svobodě představoval, bráno měřítkem nové tržní optiky, okrajovou nicku!

Tak či tak, mladý muž, rozhodně v nejlepších letech, pohrdl nezaslouženou laskavostí amnestie a vrátil se na kriminální dráhu. Kradl v Praze i ve Středočeském kraji a nešlo o žádné troškaření, především vloupáním do bytů napáchal spolu s kumpány škody za několik milionů korun.

Když už ho páčila půda pod nohama a nový kriminál byl na dohled, zaplatil jistému taxikáři – v tomto případě spíš převaděči – rovnou

tisícovku amerických dolarů a vydal se do Francie, aby vstoupil do cizinecké legie.

„Trpím nevyléčitelnou nemocí, mám sexuální deviaci typu agresivního sadismu. Jako voják legií bych mohl zabíjet beztrestně, vyhověl bych tak své touze vidět téci krev,“ komentoval před svědky své pohnutky sám Rangl.

Jako slavný Houdini

Nelegální překročení tzv. zelené hranice vyšlo hned napoprvé. Potenciální legionář pak znovu přisedl do auta, které pokračovalo *via France*. Ve Štrasburku ovšem o člověka bez dokladů nestáli.

Následovala proto zpáteční cesta do Německa, kde v Baeyreuthu Rangla zadrželi. Také zdejší dopravní policii se nelíbilo, že nemá doklady. Předvedený cizinec – tvrdil, že se jmenuje Pavel Drumev – dostal želízka, byl jimi za jednu ruku připoután k topnému tělesu, zabudovanému do zdi vstupní chodby...

Jenomže během zhruba čtyřiceti minut, kdy němečtí policisté prověřovali totožnost neznámého, muž sedící na lavici se z pout vyprostil – i za cenu bolestivě a do masa sedřené ruky – a utekl zadním vchodem. Zůstala po něm jen sportovní taška s věcmi, mimo jiné holicím strojkem a také s nevelkou finanční hotovostí.

To byl gól! Kousek hodný slavného čaroděje a iluzionisty Houdiniho...

Unmöglich! Zkoprnělí Němci nevěřičně zírali na prázdnou lavici!

„Běžel jsem asi tři kilometry, ukryl jsem se v objektu nějaké vodárny, musel jsem počkat, až se setmí. Pak jsem se dostal do neznámé vesnice, kde jsem v jednom domě požádal o vodu.

Šel jsem dál, dostal jsem se někam do polí, nakonec jsem přespal v jakési stodole, pamatuji se, že tam stály zemědělské stroje. Ale hlavně tam byla sláma, do které jsem se zavrtil, abych se bránil před zimou. Byl jsem totiž po celou dobu svého útěku jen nalehko oblečený.“

A opět rány kladivem!

O pouhý den později, večer 27. února 1997, nahlásili znepokojení příbuzní pohřšování 66letého Hanse Feilnera ze Speichensdorfu. Důchodce si odpoledne vyrazil autem do přírody, slíbil brzký návrat, chtěl si z tzv. kočiček nařezat velikonoční kytici.

„Trpívá astmatickými záchvaty, léky však nechal doma,“ uvedla do policejního protokolu Feilnerova rodina, když její vlastní pátrání k ničemu nevedlo...

Dne 28. února poskytl Paul Hautman německé policii poznatek, že při prohlídce svého rybníka východně od Heidenaaabu, což je část Speichensdorfu, našel na břehovém svahu gumovou holínku, nůžky na stříhání větví, brýle a kladivo se stopami krve.

Hautman vypovídal kolem páté odpolední, už v půl osmé večer našli místní dobrovolní hasiči Feilmanovu mrtvolu. Nacházela se zhruba padesát metrů od kladiva a dalších předmětů, zcela ponořená do vody odtokového příkopu, lemovaného porostem vysokého, poměrně hustého křoví.

Ohledávající soudní lékař z Bayreuthu upozornil na několik ran zejících na Feilnerově hlavě, s protnutými vrstvami kůže či jejím tržnězhmožděným narušením.

Pozdější soudní pitva konstatovala sedm úderů – s velkou pravděpodobností kladivem – do hlavy oběti, z toho šest na levé zadní lebeční kosti, jedna mířila proti krajině pravého ucha.

Feilner musel po těchto ranách ještě krátkou dobu žít, včetně okamžiku pádu do odtokového příkopu. O tom svědčil nález vody na plicích, takže konkrétní příčinou smrti bylo utonutí – nicméně masivní zranění hlavy by podle znalců vedlo k mužově skonu rovněž.

Nález kladiva na místě činu odpovídal popsaným zraněním na Feilnerově hlavě. Vražděná zbraň pocházela z vloupání do malé rybářské chatky, nacházející se od heidenaaabských rybníků ve vzdálenosti přibližně dvě stovky metrů.

Zatímco holinka, brýle a teleskopické nůžky patřily oběti, náramkové hodinky Quartz – potřísněné Feilnerovou krví – se zeleným ciferníkem a poškozeným řemínkem zanechal na místě zřejmě neopatrný pachatel.

Pracovník dopravního inspektorátu v Bayreuthu je později označil jako hodinky, které měl v době předvedení na ruce uprchlík Drumev!

Odcizený Feilnerův automobil byl nalezen 2. března 1997 u motorestu Wildsruff blízko Drážďan. Podle místní obsluhy tu vozidlo stálo už od 1. března. Daktyloskopické zkoumání potvrdilo shodu otisků prstů na hrnci z vyloupené rybářské chaty, autorádiu ve Feilnerově odcizené toyotě a na obalu holicího strojku Wilkinson Sword z tašky muže, který si říkal...

Drumev?

Ale kdeže! Spolupráce s českou policií brzy vynesla skutečné jméno člověka podezřelého z vraždy:

Zdeněk Rangel.

„Moje deviace se zas probudila...”

Muži, hledanému zatykačem Interpolu, se ještě podařilo – často o hladu a zimě – protlouci zpět do Čech. Psancovy vyhlídky uniknout policejním orgánům měly ovšem nulovou hodnotu, málokoho překvapilo, když byl v dubnu 1997 zadržen a obviněn.

Českolipským kriminalistům vraždu Feilnera doznal: „Toho 27. února jsem celý den směřoval k českým hranicím. Někdy odpoledne jsem v blízkosti dvou rybníků objevil chatku. Vykopl jsem dveře, uvnitř byl ale jen nafukovací člun a nářadí.

Vzal jsem si odtud zápalky a starší kladivo, protože jsem předpokládal, že budu muset vniknout do nějakého dalšího objektu v okolí, měl jsem totiž velký hlad a žízeň. Už jsem ale nikam nedošel, cítil jsem se hrozně unavený, a tak jsem si nedaleko lehl do rákosí a usnul.

Probudil mě nějaký starší muž, strkal do mě dřevěnou tyčí, něco mi říkal německy, snad *kamarad*, taky mi sáhl na přirození. Vstal

jsem, byl jsem rozespalý, unavený a otupělý. Muž mě vzal klackem přes hlavu, upadl jsem, on chtěl do mě ještě kopnout.

Ale kopanci jsem se vyhnul a zase vstal. Uvědomil jsem si, že mám v kapse kladivo. V tu chvíli se opět ve mně projevila moje deviance a já jsem chtěl vidět zase krev. Vytáhl jsem kladivo a muže udeřil zepředu do hlavy. Bylo to víckrát, všechny rány směřovaly na hlavu.“

Minimálně v tomto bodu své výpovědi Rangl zalhal, víme přece, že pitevní nález vyvracel jakékoli útoky vůči oběti zepředu. Ostatně v dalších svých výpovědích už obviněný vše popřel: **Vraždu nespáchal, deviant není, pokud to dříve tvrdil, bylo to jen účelové.**

„Svým způsobem ho mám rád,“ řekl mi vyšetřovatel případu kapitán Mgr. Jaroslav Hausknecht ze středočeské mordparty, na jehož stůl se vražda z Heidenaaub dostala.

„Je to soupeř. A na rozdíl od jiných kriminálníchků, se kterými jsem měl tu pochybnou čest, není křivák a hraje na rovinu. Samozřejmě, že o své trestné činnosti mlží. Je dost protřelý, aby věděl, o co se hraje, jak dlouhý trest na něho čeká, pokud bude odsouzen... Ale ptáte-li se mě na onu milost, byla to jednoznačně chyba.“

V době, kdy stále běželo poměrně zdlouhavé přípravné řízení – kromě jiného bylo potřeba všechny německé protokoly znalecky přeložit do češtiny –, jsem si doktorku Chalupovou mediálně vychutnal obšírným textem, jakýmsi souhrnným raportem o kauze Rangl.

Nebylo proč omlouvat její špatné, povýšeneckou samolibostí a pocitem vlastní neomylnosti diktované rozhodnutí. Dálnopisem z Pražského hradu mi tehdy odpověděla jiná pracovnice Kanceláře prezidenta, Mgr. Lenka Hoffmanová.

Bylo asi příznačné, že na můj text plný dat a citací ze znaleckých posudků, starých rozsudků a nových obvinění, odpověděla řídkou filipikou plnou moralit.

Nebudu čtenáře zdržovat rozborem dálnopisu ani mé odpovědi, zmíním z ní pouhé dva odstavce, na kterých bych ani s odstupem dlouhé řady let nic nezměnil:

„Jsem přesvědčen, že těžcí sexuální devianti, kteří mají za sebou vraždu či brutální znásilnění, dále nejsou ochotni spolupracovat a nesvolí ke kastraci, nesmějí být propuštěni z ústavu, dokud nevyhasne jejich pohlavní pud. Každá výjimka by byla jen a jen na osobní zodpovědnost příslušného lékaře a soudce.

Soud, projednávající předčasné propuštění, by proběhl nikoli anonymně v jurisdikční zóně věznice či ústavu, ale v okrese, resp. obvodu, kde byl závažný zločin spáchán, přirozeně za účasti veřejnosti.“

Už toho bylo dost

Zpět k samotné kauze...

Začátkem října 1997 převezla eskorta Zdeňka Rangla z výkonu trestu v ruzyňské věznici na uzavřené oddělení psychiatrické kliniky v Praze 2.

Nové obvinění z vraždy si logicky vyžádalo další zkoumání duševního stavu. To ale Rangl ve společenském, téměř přátelském duchu debaty s profesorem Vladimírem Študentem jednoznačně odmítal:

„S psychiatry už mám rozsáhlé zkušenosti, na druhou stranu mi ale nikdo z nich nikdy neublížil. K nikomu z nich nechovám zášť, ovšem další vyšetření podstoupit nehodlám, už mě to prostě nebaví.

Byl jsem opakovaně znalecky zkoumán, a to s různými výsledky, jenom falografické vyšetření jsem už absolvoval třikrát. Nemám chuť všechno znovu absolvovat. Faktem je, že nejsem deviantní, nikdy jsem jím nebyl. Závěry o mé sexuální deviaci byly nesprávné, falografické vyšetření jsem oklamal.

Pochopil jsem totiž, že pracuje na jakémsi principu tlakových změn. Proto, když mi například promítali nahou ženu, tak jsem zašilhal, abych ji pořádně neviděl. Naopak, když mi promítali nějaké krvavé obrázky, představoval jsem si, že dobrovolně souložím s nějakou přitažlivou ženou.

Já jsem s dívkami vycházel velmi dobře, dovedl jsem získat jejich pozornost, měl jsem jich třeba pět za týden, abych to na svobodě

dohnal. Nevzrušuje mě násilí, erotické sny moc často nemívám. Spíš se mi zdávají špatné vzpomínky z dětství, rozhodně nesním o nějakých násilnostech, které bych prováděl mužům, ženám či dětem, prostě nic.

Připouštím, že jsem měl ve výkonu trestu konflikt se spoluvězněm Belušiakem.⁶ To je hrozný člověk, s ním nechci mít nic společného. Nůžkami jsem ho bodl do krku proto, abych se dostal na jinou celu. Ale rozhodně jsem ho nechtěl zabít. Vím, jak se musí člověk bodnout do krku, aby se mu nic nestalo.

Hodně věcí ze svého života lituju. Co se ale dá změnit? Už je to všechno jednou dané. Moje matka je alkoholička a sadistická zrůda, která mě jako dítě terorizovala. Mlátila mě hadicí všude, po celém těle, i do genitálu mě uhodila. Nebo mě praštila polenem.

Jednou si vybíjela vztek na ptáčkovi, na andulce, kterou začala oškubávat. Nechala toho, až když jsem jí řekl, proč si nevybílí zlost radši na mně. S tím souhlasila, dohodli jsme se, že mi dá dvacet facek.“

Znalec konstatoval, že na otázku ohledně sexuální deviace Rangel reaguje podrážděně, s důrazem lékaři opakuje, že on je normální. Ještě méně je ochotný bavit se na téma posledního trestného činu, vraždy v Heidenaaabu.

„S tou vraždou nemám nic společného. Připouštím, že jsem v Německu byl, ale nikoho jsem nezabil. Moje obhajoba bude spočívat na tvrzení o nevině. Není pravda, že na útěku jsem byl zcela bez finančních prostředků. Sebrali mi sice věci, ale v zadní kapse kalhot mi zůstaly marky, na které policajti nepřišli.“

Opravdu???

Tahle část Ranglovy obhajoby působila hodně naivně – a taky se snadno vyvracela:

Pokud měl peníze, proč zanechal u motorestu Wildsruff auto oběti se zcela prázdnou nádrží? Proč zde nenatankoval nový benzin, aby

⁶ Tady bych se Zdeňkem Ranglem mimořádně souhlasil... Viz *Panoptikum*, 3. díl, kapitola *Lovci osamělých dívek*.

pohodlně – místo strastiplného protloukání neznámým zimním terénem – dojel až k německo-českým hranicím?

Známky dezorganizovaných aktivit

K pravděpodobné motivaci se vyjádřil jeden z autorů posudku, PhDr. Karel Netík, CSc., znalec z odvětví klinické a forenzní psychologie:

„Z odhadu způsobu provedení deliktu, tedy usmrčení Hanse Feilnera, lze odvodit prakticky dva modely motivace homicidální (vražedné) agrese pachatele:

1. Vzhledem k tomu, že si pachatel přinesl zbraň na místo činu a oběť napadl zezadu, je pravděpodobné, že delikt měl programovanou povahu, byl tedy připravovaný ve formě záměru. Výběr oběti mohl být náhodný.

Místo činu jeví do jisté míry známky dezorganizovaných aktivit pachatele, zejména proto, že zbraně i další předměty a stopy byly ponechány na místě. Nicméně tělo oběti bylo ukryto. To naznačuje, že pachatel opouštěl místo činu ve spěchu a do jisté míry afektivně vzrušen.

Přítomnosti afektivního vzrušení naznačuje též množství zasazených úderů. Není však pravděpodobné, že delikt proběhl v konfliktu s obětí, v tom případě by na těle oběti byla nalezena zranění vzniklá při obraně, také by úderby byly vedeny spíše na přední část lebky, možná i na obličej oběti.

Není také pravděpodobné, že se pachatel v době páchání trestného činu nacházel pod vlivem velmi silného afektu, pak by totiž s obětí nemanipuloval, tj. neukrýval by ji.

V motivační struktuře mohla patrně dominovat potřeba získat nějaký hmotný prospěch, např. automobil oběti nebo finanční prostředky.

2. Nelze však zcela vyloučit, že zpočátku došlo k určité konfliktní interakci oběti s pachatelem, například v podobě sporu majitele pozemku s *tulákem*, který neoprávněně vnikl do prostoru cizího majetku.

Homicidální agrese pachatele by pak představovala zkratkové řešení ohrožující situace. Tomu by jednak naznačoval vyšší počet úderů zasazených oběti, jednak vzhled místa činu. Nicméně poloha úderů a útočnickovo postdelikttní chování naznačuje, že pachatel útočil zezadu a do jisté míry jednal racionálně.“

Znalec se přiklonil k vyšší pravděpodobnosti prvního modelu. Výraznější spoluúčast patologické sexuální agresivity v motivační struktuře inkriminovaného chování označil za nepravděpodobnou. V závěru posudku pak najdeme:

Inteligence posuzovaného je aktuálně v průměru IQ 101. Schopnost sociálního afektu mírně poruchová v afektivní složce. Afektivita zúžená, přizpůsobivá. Ovládání spolehlivé. Snížená potřeba pozitivních citových vazeb. Zvýšené impulsy k agresivním reakcím jsou za běžných životních okolností vcelku tlumeny pomocí inhibičních mechanismů.

Osobnost posuzovaného je nevyrovnaná, nezralá až infantilní, s rysy asociality, egocentričnosti, dráždivosti a ploché emocionality. SebePOCHYBNOSTI a úzkosti kompenzuje a překonává zvýšenou aktivitou usilující o uznání a prestiž, zdánlivou sebejistotou.

V ROR protokole ani v kresbě nejsou patrné známky sexuální deviace ani závažnější sexuální poruchovosti.

Prognóza resocializace se jeví aktuálně jako nepříznivá. V případě – vzhledem k poruše osobnosti – zaměřeného a spíše dlouhodobého korektivního působení nelze vyloučit její změnu v poněkud příznivějším smyslu.

Způsob osobní obrany

Další dva znalci z odvětví psychiatrie a sexuologie, tedy již zmíněný profesor MUDr. Vladimír Študent, DrSc., a jeho kolega MUDr. Jiří Raboch, DrSc., připojili v rámci posudku své postřehy a dobrozdání:

„Nezjistili jsme přítomnost duševní choroby ve vlastním slova smyslu, to jest psychózy. Konstatovali jsme poruchu osobnosti, která

je egocentrická, dissociální, anetická a dráždivá, jak blíže rozebírá psychologická část podaného posudku.

Rozpoznávací schopnosti v kritické době páchaní trestné činnosti byly zachovány. Jeho ovládací schopnosti byly vlivem poruchy osobnosti a případného prostého afektu sníženy mírně, z forenzního hlediska nepodstatně.

Jak bylo řečeno, posuzovaný netrpí duševní chorobou, kterou by bylo možno léčebnými prostředky ovlivnit. Proto nenavrhujeme uložení ochranných opatření. Přítomnost strukturované sexuální úchylny nezjištěna.“

K poslednímu konstatování znalci uvedli, že pro Ranglova nespolečnosti neměli možnost sami prověřit kontroverzní závěry o sexuální orientaci. Neshledali prý však nic, co by svědčilo pro přítomnost parafílie jak v subjektivních údajích, tak v charakteru vraždy v Heidenaaub.

„Z úhlu pohledu dříve konstatovaných sadistických rysů je možno připustit, že může jít o fenomén nikoli hluboko zafixovaný, navíc podléhající dlouhodobému vývoji. Předchozí prokázané delikty i výsledky PPG – konkrétně Dr. Kolářského – lze dostatečně vysvětlit charakterem osobnosti posuzovaného muže.“

Co se týče motivace trestného činu, připojili se psychiatři ke stanovisku kolegy psychologa: „Dominovala potřeba řešit subjektivně svízelnou situaci, kdy se ocitl v cizí zemi bez finančních prostředků, s neschopností domluvit se tamním jazykem, navíc hledán místní policií.“

„Měli byste se zamyslet...“

V září 2000 odsoudil Městský soud v Praze Zdenka Rangla za vraždu německého občana k výjimečnému trestu 17 let nejpřísnějšího žaláře.

„Brutalita tohoto činu byla velká. Od vyššího trestu obžalovaného uchránil fakt, že si bude muset ještě za minulé činy odpykat dalších sedm roků,“ komentoval verdikt předseda senátu Michal Hodoušek.

Rangl se odvolal, Vrchní soud jeho kauzu projednal 8. listopadu 2000. „Zabil jsem toho Němce v důsledku leknutí,“ hájil se obžalovaný.

Byl jsem jednání přítomen osobně, v sále přihlíželo asi dvacet studentů práva:

Muž, který seděl celou dobu jednání s pouty na rukou a s hladce oholenou tváří a slušivě přičísnutou pěšinkou, ničím nepřipomínal nebezpečného zločince s rukama od krve.

To jsou slova jednoho novinářského zpravodaje. Měl jsem ostatně obdobný pocit, Rangl byl klidný, tichý, mluvil kultivovaným hlasem.

„Myslím, že byste se měli zamyslet, zda byste mě mohli odsoudit i bez mého doznání,“ prohlásil obžalovaný ve své závěrečné řeči. Znělo to sebevědomě, hodně sebevědomě, zejména s přihlédnutím k faktu, kde všude zanechal své otisky prstů!

Nicméně odvolací řízení trvalo jen pouhou hodinu:

Souhrnný trest 24 let vězení potvrzen. Podle těchto propočtů by měl Rangl opustit vězení v dubnu 2021. Jenomže některé kriminální případy se táhnou déle než televizní sitcomy...

V listopadu 2017 proběhlo – k překvapení mnoha pamětníků – přelíčení Krajského soudu v Plzni. Na scéně se znovu objevil vězeň Rangl, žádající o obnovu procesu v souvislosti s bezmála třicet let starým napadením borského spoluvězně žiletkou z roku 1988.

„Jde mi o spravedlivé zkrácení trestu. Tenkrát to bylo jen divadlo, chtěl jsem se dostat z kriminálu na psychiatrii,“ prohlásil před soudem Zdeněk Rangl.

Uvedl dva svědky, jenomže někdejšímu napadenému se zatím nepodařilo doručit předvolání, druhý muž se omluvil s tím, že je smrtelně nemocný. Kauza je proto už řadu měsíců odročena.

Nuže, vstupte!

Vnímavější čtenář se nejspíš neubrání pocitu, že za případem Rangl a jeho pravomocným odsouzením z listopadu 2000 zůstala zvláštní pachuč.

Nejde jen o počínání tehdejší prezidentské kanceláře. Stěžejní zajímavost Ranglova případu pro tuto knihu tkví jinde:

Především z něj trčí navenek protichůdnost dlouhé řady znaleckých zkoumání duševního stavu – včetně míry sexuální deviace – rozporuplného hlavního protagonisty.

Jak už jsem předeslal citacemi z kauzy predátora Kravze, nepůjde o případ zdaleka jediný. Životní příběh vražedkyně, která si jako první žena v tuzemské kriminální historii po roce 1990 vyslechla ortel doživotí, příběh doslova ověřený urputnými znaleckými polemikami, si jistě také získá vaši pozornost.

Ano, je to tak, třetí panoptikální chodba se s přízračným skřípotelem otevírá...

Ještě si do ní troufáte vstoupit?